

POSTANOWIENIE

Dnia 10 października 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosław Bączyk (przewodniczący)

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

SSN Bogumiła Ustjanicz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Banku M. S.A. w W.
przeciwko Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w W.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 10 października 2012 r.,
zażalenia strony powodowej na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 26 kwietnia 2012 r.,

uchyla zaskarżone postanowienie i zasądza od Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa na rzecz Banku M. Spółki Akcyjnej w W. kwotę 1700 zł (jeden tysiąc siedemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego oraz wnioszek oddała.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny uzupełnił wyrok wydany przez ten Sąd w dniu 30 marca 2012 r. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu za drugą instancję w ten sposób, że zasądził od powoda na rzecz pozwanej dodatkowo kwotę 50000 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych poniesionych w postępowaniu apelacyjnym.

Powód w zażaleniu zarzucił zaskarżonemu postanowieniu naruszenie art. 379 pkt 4 w związku z art. 323 i 351 k.p.c. polegające na wydaniu go przez innych sędziów niż ci, którzy wydali wyrok oraz art. 351 § 1 k.p.c. przez zasądzenie dodatkowej kwoty tytułem kosztów procesu, mimo że wyrok zawierał orzeczenie o tych kosztach. Domagał się uchylenia kwestionowanego postanowienia i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie należało uznać za uzasadnione aczkolwiek nie wszystkie podniesione w nim zarzuty były trafne.

Rozstrzygnięcie o rozdziale kosztów procesu obejmuje wszystkie koszty poniesione przez strony, pozostaje w ścisłym związku z wynikiem sprawy, który w zasadzie decyduje o zastosowaniu jednej z zasad przewidzianych art. 98 do 107 k.p.c. i zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c., dokonywane jest w orzeczeniu kończącym sprawę. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów procesu przybiera postać postanowienia także wówczas, gdy zamieszczone jest w wyroku kończącym sprawę i może być samodzielnie zaskarżane (art. 394 § 1 pkt 9 k.p.c.). Jeśli końcowe orzeczenie sądu nie zawiera rozstrzygnięcia co do kosztów procesu, to strona zainteresowana może domagać się uzupełnienia tego braku na podstawie art. 351 k.p.c. Możliwość rozpoznania wniosku o uzupełnienie orzeczenia końcowego na posiedzeniu niejawnym (art. 351 § 2 k.p.c.) oraz wydanie orzeczenia w tej kwestii w formie postanowienia stanowi wyraz odrębności rozstrzygnięcia o kosztach procesu. W uchwale z dnia 12 września 1973 r., III CZP 47/73, OSNCP 1974, nr 5, poz. 83 Sąd Najwyższy wyraził pogląd, że o uzupełnieniu orzeczenia w zakresie kosztów procesu sąd orzeka w takim samym składzie, w jakim został wydany wyrok. Podniesione w uzasadnieniu argumenty, dotyczące konieczności dochowania kolegalności składu sądu w odniesieniu do różnych części jednego

orzeczenia, należy podzielić. Nie oznacza to jednak powinności orzekania przez ten sam skład, zwłaszcza że na gruncie procesu cywilnego nie obowiązuje zasada stałości tego samego składu w odniesieniu do całego postępowania, co niejednokrotnie nie byłoby możliwe lub znacznie utrudnione. Należy podzielić stanowisko żalącego, że przyczyny zmiany składu osobowego Sądu powinny być określone i ujawnione, ale uchybienie temu obowiązkowi nie daje mu żadnych uprawnień procesowych, jak też nie stanowi podstawy nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.). Na podzielenie zasługiwał natomiast zarzut naruszenia art. 351 § 1 k.p.c. Uzpełnienie orzeczenia w przedmiocie kosztów postępowania może mieć miejsce, jeśli nie zawiera ono żadnego rozstrzygnięcia co do tych kosztów. Przyjęte zostało w orzecznictwie (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 lipca 1972 r., III PZP 14/72, OSNCP 1972, nr 12, poz. 215) zapatrywanie, podzielane w rozpoznawanej sprawie, że zażalenie na orzeczenie o kosztach procesu przysługuje także wtedy, gdy sąd pierwszej instancji uwzględnił tylko część żądanych kosztów i nie oddalił wniosku o te koszty w pozostałym zakresie, ponieważ to pozytywne rozstrzygnięcie zawiera również oddalenie wniosku w nieuwzględnionej części. Oznacza to, że jeśli w końcowym orzeczeniu sądu jest rozstrzygnięcie o kosztach procesu, to strona niezadowolona może podważać prawidłowość częściowego jedynie uwzględnienia jej wniosku albo nieuwzględnienia go, jeśli została w całości kosztami obciążona, drogą zażalenia. Nie ma podstaw do przyjęcia, że w takiej sytuacji należałoby domagać się uzupełnienia orzeczenia. Nie wpływa na zmianę takiej wykładni art. 351 §1 k.p.c. w odniesieniu do rozstrzygnięcia o kosztach procesu dodanie art. 108¹ k.p.c. przez art. 126 pkt 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398, dalej - u.k.s.c.). Uregulowanie to dotyczy obowiązku orzekania przez sąd z urzędu o pominiętych kosztach sądowych, należnych Skarbowi Państwa i jest następstwem uchylecia przez art. 150 u.k.s.c. poprzednio obowiązującej ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (j.t. Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88 ze zm.), a zatem również jej art. 13, który regulował tę samą materię stanowiąc, że jeżeli w toku postępowania sąd nie orzekł o obowiązku ponoszenia kosztów sądowych lub też orzeczeniem nie objął całej kwoty należnej z tego tytułu, postanowienie w tym

przedmiocie wyda na posiedzeniu niejawnym sąd, w którym sprawa toczyła się w pierwszej instancji. Regulacji tego dotyczącej nie zawiera ustawa z dnia 28 lipca 2005 r. Obejmuje ona określenie zasad i trybu pobierania kosztów sądowych, zasad ich zwrotu, wysokości opłat sądowych, zasad zwalniania od kosztów sądowych oraz umarzania, rozkładania na raty i odraczania terminu zapłaty należności sądowych. Natomiast podejmowanie czynności procesowych skupione zostało w kodeksie postępowania cywilnego. Nie doszło w tym względzie do merytorycznej zmiany ani zasad stosowania, a jedynie do przeniesienia przepisu do kodeksu przy niezmienionej treści. Nie można tego wyjątkowego uregulowania traktować jako wprowadzającego zasadę stosowania konstrukcji uzupełnienia orzeczenia do niepełnych postanowień w przedmiocie kosztów procesu zwłaszcza, że w takim samym kształcie obowiązywał i był stosowany w poprzednim okresie czasu. Wobec tego pozwana, kwestionując wysokość zasądzonych na jej rzecz kosztów postępowania odwoławczego powinna złożyć zażalenie. Wniosek o uzupełnienie wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 30 marca 2012 r. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Z powyższych względów zaskarżone postanowienie należało uchylić na podstawie art. 398¹⁶ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. orzec o oddaleniu wniosku o uzupełnienie wyroku. Orzeczenie o kosztach postępowania zażaleniowego oparte zostało na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy na tym etapie postępowania, stosownie do art. 98 § 1 w związku z art. 394¹ § 3 i art. i art. 398²¹ k.p.c.